

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૨૦૪૦ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ લીલા માર્ગમાં ગાયત્રી

વિષય દ - ૨૪

શ્રી વિનય.
લીલા નાટકનાં ગાયનો.

શ્રી દેશી નાટક કંપની લીમીટેડ.

આવૃત્તિ ૧ પ્લેટી.

પ્રત ૨૦૦૦.

અંશ સ્વામિત્વના સર્વ હક પ્રસીદ્ધ કર્તાએ (કંપનીએ) સ્વાધીન રાખ્યા છે માટે પ્રસિદ્ધ કર્તાની રાજ સીવાય કોઈએ છાપવું, છપાવવું, વેચવું, વેચાવવું, કે બજાવવું નહીં.

અમદાવાદ.

હાયમંડ જ્યુબિલી પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
દેવીદાસ છગનલાલ પરીએ છાપ્યાં.
કે. સલાપોસના દરવાજે.

સવંત ૧૯૬૪ સને ૧૯૦૭

કોમ્પ ૦-૨-૨ (એ આના.)

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અ.જ.નંબર
ગુજરાતી લેખીરાઈ-અંગ્રહ

૨૦૩૦

શ્રી વિનય લીલા નાટકનાં મુખ્ય પાત્રો.

પુરૂષ વર્ગ

ફાજલખાન.....સૌંહનગરનો બાદશાહ
ઉદ્ધમુલ્કખાનજી.....ફાજલખાનો સરદાર
કન્હુભાઈ.....,, કારભારી
બંસીલાલ.....કન્હુભાઈનો નાનોભાઈ અને લીલાનો પ્રિયતમી
બક્ષીજી.....ફાજલખાનનો ખાનગી કારભારી
જેતોજી }બહારવટઆ ધર્મી
વરહોજી }લીલાના ભાઈઓ
કંચન.....બક્ષીજીનો પુત્ર.
સામંતસિંહ.....ફાજલખાનનો ખંડીઓ ઠાકોર
બહારવટીઆ-આરબો-પાલખીવાળા-લુભીયો-સૂંપાઈઓ-કામ
દેવ-ઝવેરોઠાકા-ચોર-ઠગ-રજપૂતો-વિગેરે વિગેરે.

સ્ત્રી વર્ગ.

હુરમાબેગમ.....ફાજલખાનની માનીતી બેગમ
લીલા.....જેતોજી તથા વરહોજીનો બહેન
ફાજલખાનની નામની બેગમ, અને
બંસીલાલની પ્રિયતમી
મહેન્દ્રબા.....કન્હુ ભાઈની નવી સ્ત્રી.
રાજેન્દ્રબા.....બંસીલાલની સ્ત્રી. બક્ષીજીની મોટી પુત્રી.
ગણેન્દ્રબા.....બક્ષીજીની સ્ત્રી.
આરત.....બક્ષીજીની નાની પુત્રી.
નાયકા.....ઉદ્ધમુલ્કખાનજીની રખાત.

માનારીઓ-સખીઓ-વારાંગનાઓ-ઠાસી વીગેરે વીગેરે.

શ્રી વિનય લીલા નાટકનો ટુંક સાર.

અંક પહેલો.

મંગળાચરણ. મુત્રધાર, બાળાઓ—

પ્રવેશ ૧ લો—બહારવટે નીકળેલા જોતોજી તથા વરહોજી વીમામ-
ણુમાં કન્દુબાઈની જાન આવવાની ખબર, જાનને છુટવી,
વર કન્યાનેકેદ, ગરાસ મેળાવવાની કન્દુબાઈની યુક્ત
સર્વને છુટા કરવું, દુસ્મન મટી દોરત, લીલાને કન્દુ
બાઈને સોંપવી, વિદાયગીરી

પ્રવેશ ૨ જો—લોકાના બરમાબ્યાથી બળી દહેલી અંસીની વહુ
રાજેન્દ્રબા, ખસી તથા લોલાતું હાસ્ય વિનોદ કરતાં
આવવું, રાજેન્દ્રનો બનજો બળાપો, સંતાપ સાંભળવું
બહેર લેવા નીશ્ચય, લીલા તથા બહેનપણીઓનો હાસ્ય
વિનોદ.

પ્રવેશ ૩ જો—બક્ષીજીનું ઘર, ગજેન્દ્ર તથા બક્ષી, પુત્રી રાજે-
ન્દ્રની બવની બાવળ રાણી લોલાને ક્રતાવવા નિશ્ચય
ઉદ્દમુદ્કખાનજીનું આવવું, પ્રેમવર્તા ઉદ્દમુદ્કખાન-
જીની ખુશ્હાલી, હવાઈ ત્રિચાર ઉગ્રણીની તાલપ્રેલ.

પ્રવેશ ૪ થો—બાગમાં ઉઝણીનો દેખાવ, બક્ષીજીનો પુત્ર કંચન
લુલીઆની ગમ્મત, પાલખીવાળાઓનું આવવું, ચીઠ્ઠીથી
પોગળનું કુટવું, લીલાનો કાપ, પોતાને બદલે બક્ષીનો
પુત્રી આરતને મોકલવા નિશ્ચય, હાથનાં કર્યાં હેથે.

પ્રવેશ ૫ મો—જેતોજી તથા વરહોજી. ખહારવટીઆઓને ઉશ્કેર-
ણી, કન્હુબાઈની ચુકી અમલમાં લાવવા ઠરાવ.

પ્રવેશ ૬ ઠો—ઉદ્દમુદ્કખાનજીના લીલાને મળવાની ખુશાલીમાં
હવાઈ વિચારો, લીલાને બદલે આવેલો આરતને લીલા
માની દહેર મેળવવા ધાયધુમ, આરતના મનસ્વી
ઝંઝડા, જેતોજીથી ઉદ્દમુદ્કખાનજીનું ખુન, આરતનો
બચાવ, પસ્તાવો.

પ્રવેશ ૭ મો—બંસીના પ્રેમમાં ઘેલી બનેલી લીલા, કામદેવનું
પ્રત્યક્ષ પ્રગટ થવું. બંસીથી મેળાપ, હાસ્ય વિનોદ.

પ્રવેશ ૮ મો—હુરમા બેગમ તથા સાહેલીઓની સ્વારીનો દબદબા
બરેલો દેખાવ, ખહારવટીઆની બહાદુરી, હુરમા કેદ,
બદલામાં ગરામ પાછો અપાવવાનું વચન આપવું,
રંજપૂતોની ઉદારતા.

ટેબલો.

અંક ૧ બે.

પ્રવેશ ૧ લો—હુરમા બેમનનું શયનગૃહ, સાહેલીઓને વિદાય કરી હુરમાનું રીસાઇ બેસવું, ફાઝલખાનનું આવવું કારણ પુછવું, ગરાસ પાછો આપવા માગણી, ફાઝલખાનની કબુલત, જેતાજીને બોલાવી ગરાસ પાછો સોપવો, કારભારી કન્હુભ.ઈની કુનેહ, લીલાને બાદશાહ સાથે વરાવવા જાહેર કરવું તખ્તને સોપવી, ખંડીઓ ઠાકાર સામંતસીંહ ચઢેલી ખંડણી ન આપતાં રબૂખ-તોને ઉસ્કેરી ખંડ ઉઠાવવાની તૈયારી કરી રહ્યા છે એવી ખબર, જેતાજીને સામંતસિંહને સમજાવવા ફાઝલખાનને ફરમાન.

પ્રવેશ ૨ બે—ઉદ્ધુલ્કખાનજીના મરણુથી નેંધારી થઇ ગએલ તેની રખાત ગુણીકા, ઝવેરી નથુ કાકા, ગાન તાન તથા ગમ્મત, હાર વેચવા આપવો, ઝવેરી કાકાનું હાર લઇને જવું, ચારને બોલાવવા મોકલેલ છોકરીનું ચોરને લઇને આવવું હાસ્ય વિનોદ, ખીજી છોકરીનું ઠગને લઇને આવવું ચોર તથા ઠગની હરીશાહ.

પ્રવેશ ૩ બે—પ્રેમ ઘેલી લીલા તથા તેની લલુતામાં હુમેલો દેરી ખંસીલાલ, વાણી વિવાદ.

પ્રવેશ ૪ થો—સામંતસિંહની છાવણી, હરકરી નાચ જેતાજીનું આવવું, સામંતસિંહનો તિરસ્કાર, જેતાજીનો બેર બેવાનો નિશ્ચય.

પ્રવેશ ૫ મો—મિથ્યાભિમાની ઝવેરીકાઠ, ઠગનું રબવાડી ઠાઠમાં ચોર સાથે આવવું, ઝવેરીને થાપ ખવડાવી મોતીના હારનું પાણી કરી ચાલ્યા જવું, ઝવેરી નશ્તુ કાઠને બળાપો.

પ્રવેશ ૬ મો—બંસીલાલ તથા તેની સ્ત્રી રાજેન્દ્રબા, વિનોદ વાર્તા, કંચનનું આવવું, સંતાઈ સાંભળવું નિદોષ કંચનની નિદોષ પ્રેમ ગમ્મત, લીલાના લગ્નની ખુશ્ખાલીમાં વાડીએ જવા તૈયારી.

પ્રવેશ ૭ મો—સામંતસિંહના મહેલુથી બળી ખાખ થએલો જેતાજી, જીલનો પરતાવો, અફસોસ, આત્મહત્યા કરવા તૈયારી, કન્હુભાઈનું આવી અટકાવવું, બેર વાળવા નિશ્ચય, શઝલખાનનું આવવું, સામંતસિંહપર ચઢાઈ કરવાનો હુકમ લેવો, સામંતસિંહને હરાવી તેની દીકરી મૈનાકને કેદ કરી લીલાની દાસી બનાવવા વિચાર.

પ્રવેશ ૮ મો—સામંતસિંહ તથા રજપુતો, હસ્કેરણી, જેતાજી તથા વરહાજીનું યવન લસ્કર સાથે આવવું, ઝપાઝપી લઢાઈ, જેતાજી તથા વરહાજીનું સામંતસિંહના હાથે મરણ, સામંતસિંહનું લઢાઈમાં પડવું ઇડરના કુમાર તથા મૈનાકની દીલગીરી.

૨૦૨૦.

અંક ત્રીજો.

પ્રવેશ ૧ લો—લીલાનો ખાનગી મહેલ, પ્રભુ બકતી રાજેન્દ્રનું આવવું. વાણી વિનોદ, ફાજલખાનની સ્વારી, લીલાની સદાશયી માગણી, છ માસનું વૃત્ત છે એમ બહાર કરવું બંસીલાલની કારભારી તરીકે નીમણુક ખુશાલીમાં જાહેર નાય.

પ્રવેશ ૨ જો—લીલાની દાસી તથા હુરમાની દાસીની સત્તા વિધે મારામાર હુરમાની દાસીનો હુરમા બેગમને ચઢાવા લીલાના પીવાના દુધમાં ઝેર આપી મારી નાંખવા નિશ્ચય

પ્રવેશ ૩ જો—ફાજલખાનનું શયનગૃહ વાર્તા કહેનાર હજુરીએ દીલગીરી દુર કરવા નાય ચોરનું ઠગ સાથે ચોરી કરવા આવવું. વાર્તા કહેનારને કેદ કરી પોતે વાત કહેવા સદાશયી બેસી જવું. છેવટે તાજ ચોની ઠગ સાથે ચાલ્યા જવું.

પ્રવેશ ચોથો—લીલાનું શયનગૃહ, દુધ પીવું, આગળથી કરેલી ગોઠવણ પ્રમાણે દુધમાં ઝેર, અસર બંસીનો ગમ-રાટ ફાજલખાનને બોલાવવો. મરણ સમય, બંસી-લાલપર કાયમનો કિપકાર-મરણ-ટેબલો.

પ્રવેશ પાંચમો—ચોર તથા ગણીકાનો સંસાર વ્યવહાર.

પ્રવેશ ૬ ઠો—કબરસ્તાન, જેખી અવાજ લીલાના છાયા શરીરનું પ્રત્યક્ષ પ્રગટ થવું, બંસીની આત્મ કત્યા.

પ્રવેશ સાતમો—કબરસ્તાનમાંથી પરસ્તાન પરીઓનો નાય ટેબલો.

શ્રી પ્રાચીનાથાય નમઃ

શ્રી વિનય લીલા નાટકનાં ગાયનો.

અંક પહેલો.

મંગલાચરણ.

સુત્રધાર—

શ્રી ગૌરીવર વરદાતા

તું છું ત્રિભુવન ત્રાતા—

શ્રી ગૌરી.

માયા માંડી તણાતા

જગજન ગોથાં ખાતા

સ્મરતાં તું સુખી થાતા—

શ્રી ગૌરી.

(વિનય તણી વિનતી ઉરે ઉમિયા પતિ તું ધાર

કામહરન ! શુભ કામ આ પાડ પાર ઠીરતાર—શ્રી ગૌરી.

બાળાઓ—

મીઠી પ્રીતી વિશ્વની રાણીરે (૨)

પ્રીતી રિતિ સૌએ વખાણીરે (૨)

લેહુ વિહુ રે' એ અજાણીરે
 જાણે કોક વિરલા માણીરે,
 વહે એમ વેદની વાણીરે— મીઠી,
 સાચી સંસાર કમાણીરે
 જોઈ જોઈ જોઈને જોજો— સાચી.
 સુખી નર તે, પ્રીતી વરતે, જીવે મરતે,
 સાથે રાખી સલુચી શાણી
 પ્રીતો એધાણીરે
 પુરે આશ સારંગપાણીરે— મીઠી.

ખાનારીઓ—

૧

દેખીતા હુંગર જહેનને વહાલેરા લાગ્યા
 માતાના ખોળા જહેને વીસારાં મુક્યા
 સાસુના ખોળા વહાલા લાગ્યારે મહેન્દ્રખાને—દેખીતા.
 પીતાના ખોળા જહેને વીસારી મુક્યા
 સસરાના ખોળા વહાલા લાગ્યારે મહેન્દ્રખાને—દેખીતા.

લીલા—જેતોણ—

૨

જઉછું વાર વીખુટી થઈ જઉછું
 મુજ મનધન વન માંહી મુકી
 વીર જઉં—દુર જઉં—દુઃખો થઉં—
 જા તુ જા

જા સુખેથી જા-જા સુખેથી જા-
જાઉં વીર મે'લી થાતી નહીં ઘેલી,
યાશે ઇશ ખેલી-
ધરી ધીર દીલગીર નહીં થાતી-વીર જાઉં-જાઉં છું=

છીલા—

૩

પશુ પંખી હુંથી સુખી ચાહે તહેને ચાહ
વર વરવાની લાક્ષમાં હું પડો પેટી માંહ-
વાડી ખીલેલી માળી વિનાની
વિષ્ણુ સિંચન સુકાય—વાડી૦-
મોહન મનહું હરનારા
કામી કામજી કરનારા
ઠહેલા ઠહાલમ વરનારા
આવોજી મન મકલાય—વાડી૦-

છીલા—સાહેલીઓ—

૪

મહારી ભોળી સાહેલી વર ઘેલી શું થાય ?
જાને જાને ચળેલી, કેમ કેવી મહી ઢાય ? —મહારી-
પ્રેમ માટે કમળમાં જમર કેલી થાય
પ્રેમ માટે સાહેલીનાં મહેલ્યાં તું ખાય —મહારી-
પ્રેમ માટે પતંગો દીપકમાં જળાય
વાહ મહન અગન તહારો અજમ મહીમાય. —મહારી-

બક્ષીજી—

૫

વાહ બન્યા બક્ષીરાજ રાજ તાજ બક્ષીરાજ
 મારનાર તારનાર બક્ષીરાજ
 યુક્તીને પ્રયુક્તી હાથ
 તાલ મેળ લેળ સાથ

કાગીના દીવાન ખાસ બક્ષીરાજ
 ખાઉં ખાઉં ખાઉં બધેથી ખાઉં હું
 આમથી તેમથી કુટી લુટી ખાઉં
 યુક્તીને પ્રયુક્તી હાથ
 મંત્ર જંત્ર તંત્ર સાથ

લોળાને જમાવે ખાસ બક્ષીરાજ—

કંથન—

૬

સરભરા આજે મેમાનની કરીશું
 પહેરી ઓઢી આમ તેમ રોકમાં કરીશું—સરભરા.
 લાડુ લ્યો ઘેખર લ્યો જલેબી
 પંગત માંડી પીરસીશું
 રૂમઝૂમ પહેરી ઘરેણાંને ગાંઠાં
 કામથી ન આજે કરીશું—સરભરા.

ਉ ਭੀਐ—

२ दुक्षीञ्चो भूखे भजामां

ધમચક્ર લે જાઉં બક્ષીની વાડીએ-

ટાંટીએ! શાંટે! રળીઆમણે!

કરમ કરે તે કંઈ કરેના—રે હુલીયો.

કામ કરો, પણ ઠેરના ઠેર

રખડો રખળો ધેરના ધેર

જારમ જાગે ન કાળે। ઠેર

કરમ વિના કાંઈ ન હોય

होउ होउ। होउ होउ होउ। होउ होउ होउ। होउ

ਸੀਠ ਕੜੇ ?

રે દુલીઓ.

4191—

4

‘હાઈ’ કહ્યું માન મનવા ! ખાર્યું ધણીનું જ યાચ

ધાર્યું' ધણીનું થાય અવિચારી !

ହୋମଟ ହଟ ଥୁ' ହୁଣାଏ ? (୨)

-2613-

ખાડા ખોદે તેજ પડે,

પોતાનું પોતાને નડે,

હાથે કર્યાં વાગતાં હોયે

વાળ્યું છે તેવું જ લણીને લખ્યું—

મુઃ અભિમાન મનવા ! સાચાને સાચાની સાલ

- 2413 -

ઉત્કૃષ્ટખાનગ—

૯

આવી પ્યારી આવશે પ્યારીરે
 દેશે દીલ બળતું ઠારીરે
 દેશે દીલ બળતું ઠારીરે
 ગોરી ગુણવંતી મ્હારીરે—આવી—
 રસીલા, છબીલા, છોગાળા,
 કહી બોલાવશે—(૨)
 આવોજી જાઓજી નહિ રીસાઓજી
 કહી મનાવશે—
 રસીકજીઆ, રસીકડીકાં,
 અહાહાહાહા, ઓહોહોહોહો—(૨) આવી—

આરત ઉત્કૃષ્ટ—

૧૦

જાઓ જાઓ દુર જાઓ ન સતાવો લાલા
 આવો આવો ન રીસાવો રીઝાવો ને બાળા
 પ્યારી માન—મ્હારૂં માન—ભુલાવ્યું રસીલી જાન જાઓ—
 પ.યે પડીને પ્યારી મનાવું
 રાખો કાંઈ સાન, થાશે અપમાન,
 કરો ન હેરાન.
 હાં—મુઠો ઠાલા ચાળા—જાઓ—

આરત—ઉંમુક—

૧૧

મ્હારે માટે મંગાવો સરદાર હૈયાહાર હાર મોતીના
 પ્યારા પંડરી રીઝવું પ્રાણાધાર પાણીદાર હાર
 મોતીના—મ્હારે—

જાઓ રસીલા ંહેલા ંડાલમજી મ્હારા (૨)

લે લે આ લઇ આવું રાહ જોતીના

પ્યારી રોતીના આસુ ઢોતીના

જીવન ! જીવન આજ રી, રસીક આ પ્યારી

રસીલા જઈ વારા, મોહકારી, મુરતી મનહારી.—મ્હારે—

લીલા—

૧૨

અંગમાં અનંગ રંગરેલે ઓહો

આજ મ્હારા અંગમાં અનંગ રંગરેલે

કામથી ન કામ કાંઈ સુઝતું અરેરે

મ્હાવરી બનાવી બંસી છેલે—ઓહો -

શુદ્ધ સાન માન અપમાન હું બુલીછું

જામિનિ જમાવી અલખેલે—ઓહો—

હામ દામ સામથી ન કામ છેતરાતો

કંઈકને ખીલાવી ખેલ ખેલે—ઓહો—

લીલા—

૧૩

પીયુ આવો ના સતાવો મ્હને બંદી લાલ

લગાડી પ્રીત—(૨)

બંસી વગાડીને ંહાલની લાલે લીલાનું

ચોરીયુ ચીત્ત-પીયુ—

નાથ વેરણ ની દલડી થઈ

શોખ સાહ્યબી ગમે ન ગીત

પળ વિપળ યુગ ઘઈ યઝ

તાન બંસીની બંસીનું નીત—બંસી—પીયુ—

તન મન ધન મ્હારાં નથી તણખે તણખ જીવ થાય

મદન અગન બુઝાવવા લીલા લાલ ! મુંઝાય-બંસી-પીયુ—

લીલા—બંસી—

૧૪

મારગડોરે મ્હારો મ્હેલો મોહનજી

માં રગડો મુને જવાયો ંહાલા—

ઠામીની કામી કરી ક્યાંહી આલ્યાં ?

આ અગડો વીતાવાયો-ંહાલી—નાના મારગડો.

પાલવડોરે પકડોના પ્રિતમજી

આ વગડો નથી.....

.....રહાવાયો-ંહાલી—નાનો મારગડો.

જામિનિ જાન બુલાવી જમાવ્યો

થાવાનું થાય છે થાવાયો-ંહાલી—નાના મારગડો.

બેમમની સ્વારીનો દબ દબા ભરેલો દેખાવ.

ટેબલો.

આ કંપની થે'ડા વખતમાં પોતાના બે નવા ખેત્રો
' નુરજહાન ' તથા ' કમળા લક્ષ્મી ' ખુદાર પાડશે.

અંક ખીન્નો.

સાહેલીઓ—

૧૫

રંગે ગુલ ચમકા ખીલી કલિયાં દિલે નાશાદકી
ફુની રૈનક બહુડ ગર્ધ ઇસ ગુલશને આખાદકી
લલકારતી હયે મિલકે પરિયાં કયા ખુશીકી રાગની
ઠાકુસે આઈ સદા સુનલો સુખારબાદકી
ફજલે બારીસે આકૃત ખો ગઘ આલમકી
હરધર હરસે ખુશિયાં બરસ
હયરાની તુફાની ગર્ધ ટલકે

સરસર સર ખો ગર્ધ—

આકૃત૦

અ ધેરથા અબ રોશની હય આમદે ખાતૂનસે
આજ હમ મગરૂર હયે જમ ઔર અફલાતૂનસે
તુજપર પરવરદિગાર જર ઘર સર સબ નિસાર
કયા હય દિખાઇ નિરાલી બહાર
ઇંધર નજર બેગમ આતી
આન દિખલાતી શાન બતલાતી
બાન લુખાતી—ફજલે૦—

ચાહેલીઓ —

૧૬

હમ વારી વારી આજરે (૨)
 મત વારી સુધર સરતાજરે (૨) હમવારી
 વાહ ખિલી ક્યસી કુતવારી
 સયર કરેં હમ ચલકર સારી
 દિલસે યે સોગ ટાલો, નાહક ક્યોં રંજ પાલો (૨)
 કુદરતકો દેખો જાલો, (૨) હોગા સમી સુખ સ.જરે
 પ્યારી-હોગા સખા સુખ ગાજરે— હમ—

નાયકા—

૧૭

હાં કહું કોને આશરમની વાત (૨)
 એ.....હુઃખ માહિ વીતે છે રાત (૨)
 મુઝ્યા—હુઃખ—હાં કહું. [૨)
 મહારી સુની આ વાડી માલીથી ખાલી—સુની છે,
 ખીલ્યાં છે ફળ ફૂલ માત—સરીખો મહારાં (૨)
 એ....હુઃખ (૨) મુઝ્યા હુઃખ—હાં નહું.
 ગયો પહેલો જમાનો, જોયન વિશનો
 ગોરા શરારે દેખાય હાં મુઝ ચેળાં ન અગે સમાય (૨)
 એ...હુખ (૨) મુઝ્યા હુઃખ—હાં કહું.

નાયકા—છોકરીઓ—

૧૮

ચાતળાંઆની પ્રીતે ખંધાઈ પસતાઈ (૨)

મોહી જોઈ તને હું હાયરે મનહર નંદવર
 મનને વીધી ગઈ હાય તારી તીરછો નજર
 આમ લુ'ટાઈશું એની મને નહોતી ખબર
 ના તરસાવ એ દિલદાર હયાકર મુજપર
 વાગી વાગી વિકારી કટ રીં—પાત—

નાયકા—ચોર—

૧૯

પ્યારા મ્હને હીરાના કંકણ અપાવો
 કંકણ અપાવો મોતી માળા પહેરાવો (૩)
 જે તું કહે તે માત્ર અપાવું.
 લાવુ હું કાલ મારી જનન—તાન સોગન લાવું.
 કાલ નહી લાવો ને કાલ મ્હારા પ્રાણ
 માણેક ચોક માંડા જઉં રૂડા દાગીના ઘડાવું.
 મ્હારો દેવાને હાંપાવું આવી કરૂં પ્રેમ પાન—પ્યારા—

ચોર—ઠગ—

૨૦

કોઈ સારામાં સારો બહેપાર કરીશું
 બહેપાર કરીશું રોજગાર કરીશું—કોઈ—
 જરા સમજવા કહે જો કેવો ?
 કોઈ સોનાની ચક્લી શિકાર કરીશું—કોઈ—
 કેમ ભાઈ ? વાહ ભાઈ—કોઈ—

ઝટપટ મળીને લાવો ઘેરી
 આંખોનો અ ધો ખરીઠ્ઠાર
 જે હોયે પૈસાદાર
 છે પુંજી-વાતો ઘાતો હગાનો દુકાનમાં-કોઈ-

હીલા —

૨૧

મીલાવોરે મહેને મહારા હુકમ પીંજરનો પોપટડો
 પોપટડો—મીલાવોરે—
 આશા ઝમરૂખ ખાધ ઉડયો તે આખો નહી.
 વારહનો તણાવી ઘુઘટડો ઘુઘટડો ઘુઘટડોરે— મહેને,
 પાણી પ્રીતીનું પીતાં અધવચ નાંખા છે ખહીતાં
 પુરો કર્યો નહીં ઘુટલડો, ઘુટલડો ઘુટલડોરે—મહેને—

(અરેરે પકડવાને માટે)

મનને મોકલીયું મહેતો પીટયું ત્યાં બેઠું તે તો
 રાખી રહ્યા શું એ સુગટડો સુગટડો સુગટડોરે—મહેને

જાણી—હીલા

૨૨

મીઠી મીઠી પ્રીતી ખ્યાલી પાઓ
 પ્રાણ ખ્યારા નહી દુર જાઓ.
 દુર જાઉં ન હીલ હબાવો
 લઈ હહાવો પ્રિયે । લેવરાવો

જાઓજી જાવ જાવ
 આવો ન જાવ જાવ
 ખીલવો વાહ વાહ
 રીઝવો વાહ વાહ
 ઉંહું ઉંહું ઉંહું ઉંહું નહી નજી દુર જાઓ
 દુર જાઉં—માઠી મીઠી—

લીલા—ખસી—

૨૩

પ્રીય પ્રીતમ પ્રાણ પેઢો પલંગે ચતુર સુજાણ
 ખ્યારી મહારી મોહિની મોહક બની છું.
 અજબ બની તું ગુલાબનું ફુલ—ખ્યારી—
 જાઓ જાઓ આમ શું કામ બનાવો ?
 રસીક રસીલા થઇ છે શું ભુલ ?—પ્રીય—
 ભુલ નથી જાવી સુખાવી બન્યું છે
 તન મન ધન આ બધન પર દુલ—ખ્યારી—

લશ્કરી નાચ.

સામંતસિંમ—

૨૪

છેડી સીંહને કાઢે છે શું સાર ?
 નકટ દટ ધીક ધીક ધીકકાર—

છટ છીટ છીટ ફીટમાર—છેડી
 સાહસ મણીધર છેડતાં સુખનું સત્યાનાથ
 જ્ઞાન જ્ઞાન વિદ્યાનનું વેગે થાય વિનાથ
 પાપી—જા—જા—જા—છેડી—

ઝવેરી—

૨૫

જાઈ મનમાં શું ધારો ? આ રોજગાર મહારો
 ઝવેરીનો સારો—કહેવાઉં જ્ઞાન દાન.
 જો હું મનમાંછી ધારું ઉડતાં પંખી ઉતારું
 કદે કસાવી મારું એવી મહારી શાન—ભાઈ
 ઠગ લુચ્ચાજો નિજ ધંધાનું રાખે કઈ અભીમાન
 તેનું પશુ હું એક પલકમાં સર્વ ભુલાવું જ્ઞાન
 વળી એક ખુળી જુઓ મારી
 કહું છું આજ હું વિસ્તારી
 ચોરી કરા, નાહી ડરી, છવી મરી, હુખી તરી,
 કોઈનો હરી, લાવું હું પૈશો નિદાન—ભાઈ

રાજેન્દ્ર—ખંસી—

૨૬

મહારા જોખનના બાગમાંહી મહાલોરે
 આવીને વનમાળી
 પ્રીતી પુષ્પોના કયારા સંભાળોરે
 આવીને વનમાળી

—મહારા—

શુભાબી આ ગાલ શુભાબનું કુલ
 નીહાળીઆ માળીનું મનહું ફલ
 રહેા વહાલ વાપી વારી મશગુલ
 પીએ નહી પાઈ તો માળીની ભુલ
 ચુંટી ભુંટી પ્રીતીની રીતીમાં
 ખીલીને ખોલાવો વહાલા શુ ખાળેારે ?
 આવીને વનમાળી -મહારા-

રાજેન્દ્ર—ખંસી — ૨૭

નાહી નાથ નાહી મળે પ્રીતડા વેચાતી ખ્યારા !
 વાટમાં ન ઘાટમાં ન હાટમાં મધુરા મહારા—નાહી—
 મળે ના મહેલ મહેટામાં
 નહી બાગ કુલ ગોટામાં
 નહી ગાડી ઘોડા જોટામાં
 મીઠી પ્રીત મળતી ક્યાંહી ?
 ખોલો શરમાઓ નાહી
 મળે મળે મળે પ્રેમી જોડાના
 લોગવતાં મહેલે લોગ મઝાના
 વાત ખરી તફારી ખ્યારીઓ દારા
 માન્યા માન્યા હવે મોહન મહારા—નાહી—

કિલ્લો-લઢાઈ-ટેખ્લો.

અંક ત્રીજો.

બાહુધ નાચ.

હાશીઆ—

૨૮

બહુ ખોલમાંરે નકટી ટક ટક કરતી જાને (૨)
 હાચું ખોલમાંરે કુલી ફાળકો થઈ શાને ? (૨)
 રામે રામ થાય હાથ
 સોકય તહને જોઈ હાથ
 છકેલી છકી શુ જાય ?
 ઠાલી તું ખાલી ચીકાય
 હાથ તહને તહને હાથ
 હાથ—હાથ—હાથ—બહુ—

બાનારી—

૨૯

સાંવલ ખાંકે નજર મોરી આ ગયે
 ના કછુ કહે ગયે ના કછુ મુન ગયે
 મોરી બારીસી ઉમરીયાંકે હાગ લગા ગયે—સાંવલ—
 રંગીલે છખીલે નુકીલે જવાન
 તેરી તિરછી નજરીયોંકે લાગે હયેંખાન હાયરે—સાંવલ

ચોર—

છંદ.

એક હતી કોઈ ગુણીકા નાર
 તહેલો બોલાવ્યા પે ચાર
 ઘરમાં બે પેસતાં વર
 બન્નેને ત્યાં થઇ તકરાર

x x x x

એક કહે કે મ્હારી નાર
 બાબે કહે હું બેનો ચાર
 રહામા રહામી બોલ્યા વઢો
 ત્યાંતો વેશ્યા વચમાં પડી

x x x x

ચોર અને ઠગ બેમાં જેડુ
 કીસ્સા વાળો હોયે તેહ
 તે મ્હારો થાશે ભરથાર
 બોલી એવું ગુણીકા નાર

x x x x

પોતાનો હુન્નર જે હાથ
 બતલાવા ચાહ્યા બે સાથ
 થયો ઠગ દરબારો છેલ
 ઝવેરી પાસે કાઢી ખેલ
 અટપટ કરીને કેર

તફડાવી મોતીની શેર
બની શાહ કરી લીલા હહેર
ચોર અને ઠગ આબ્યા ઘેર

x x x x

દિવસ વીતી જ્યાં રાત્રી થઈ
ઉઠ્યો ચોર ઠગ સાથે લઈ
રાજ મહેલ પાસે તે ગયા
શયન ભુવનમાં દાખલ થયા

x x x x

પલંગમાં પોઢયાતા રાજ
મુકી પાસ માથાને તાજ
પાસે બુઢો બેઠો એક
વાત કહે લથડાતો છેક

પકડી ટુચો મ્હોઢા માંદા
ખોશી ધાલ્યો ચોર ત્યાંય
પોતે કે'વા બેઠો વાન

આપ વીતી માઠા સાક્ષાત

x x x x

રહેજ મળી રાજાનો આંખ
તાજ લઈ કરી ચોરે પાંખ
ઠગ સાથે લઈ ચાલ્યો ગયો
બુઢો ડુંચા સાથે રહ્યો.

લીલા—

૩૦

કેાનું કોણ સગું છે કહોને આ સંસારમાંરે,
 મુનીવર ખાતા ગોથાં પોથાં નેહ વિચારમાંરે—કેાનું
 કોયલ પણ કેરી જતાં આંખો છોડી જાય
 તળાવ સારસ છોડતાં જળ વિષ્ણુને દેખાય
 ગણુકા મારે ધનકો નીર્ધન નેતાં વારમાંરે
 મત્રી બ્રહ્મ થએલો વપ ગણુતો ધીછારમાંરે—કેાનું
 જમરા છોડે પુષ્પને ને નહી વાસ જણાય
 હરણુ ભુમી હરીયાળીને ને વન લાગે લાલ
 દુનાંઆ સ્વારથની છે સ્વારથ સઉ નરનારમાંરે
 કાયા માયા મોહ મુકી દ્યો મન કીરતારમાંરે—કેાનું—

ગોર—ગુણિકા—

૩૧

ગોરા ગોરા ગાલોથી પ્યારી જઈ વાસી અજખશી લાલી આ
 ંહાલા વરણાગીઆ રાફ શો ખાલી આ ?
 નાઓળ નાઓ હુતો ચાલી આ
 ઉભીરે' ંહાલી પ્યારાં કયા ચાલી ?
 રક ઝક કરે છે શું ઠાલી આ ?
 નેયા મહે' નેયા
 આન'દે મહાલાઆ
 મુખડાથી મહાયા
 છમીલી ંહાલી ! હા

હરયા કે રેગા ?

હશી પીધી પ્રેમ પ્યાલી આ—

ચોર—નાયકા--

૩૨

હલ ધાયલ કરો ક્યે વાયલ તહે પ્યારી
કારો લગાવી કટારી હાં એજી વાહ વાહ વાહ
કાળી આંખલડો વાંકલડો તહે મારી
કારો લગાવા કટારી હાં એજી વાહ વાહ
બવોજી ના સતાવો જાઓ અલખેલા પાર
ચાલી શું આલી વ્હાલી તું હોયાનો હાર
કુટ્ટી મજે ન કોડી તોય કરવો શું, પ્યાર ?
જી હાજી હાજી હાહા રસીલી હાલહાર
મુકો લાલા ચાળા ઠાલા
ઓ પ્યારો મનહર નારો-હીલ

ખંસી—

૭૬.

ગે રૂં ગુલાબી વદન ત્હારૂં મદન જોર બતાવતું
હસતું ખરે રમતું ખરે આ રસોકને મન બ વતું
જોવા ચહું હરનાશતે જોતાં દુઃખો તન આ ઠરે
લાલા અરે મનમોહિની ગાંડો બનાવ્યો તહે ખરે

x x x x x

લટકો અને મટકો તાહારો મારતા ફટકો મ્હને
ચટકો ચતુરી ચાલનો લાગ્યો ચતુરા કહુ ત્હને

શુદ્ધ સાનને અપમાન માન લુટ્યો મધુરી માહારી
ગાંડો ફરૂં ઘેરો ફરૂં જોવા પ્રતીમાતાહરી

x x x x x

મુખ તાહરા પંકજ મહીં જમરો ફર્યો આ પ્રીતનો
તર છોડવો તહેને કઠોરી કાયદો કયાં રીતનો ?

કેમળ મધુરાં અંગમાં શું કાળજી પથર તણું ?
લીલા અરે મનમોહિની દેવી તહેને મહારી ગણું —

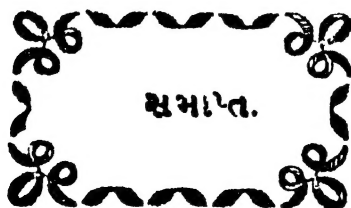
x x x x x

લીલા —

બંસી તણું પ્રિય નામ લીલાનાં હૃદયમાં છે જડયું
કેમળ બધાં આ અંગમાં નથો કાળજી પથર પડયું

x x x x x

લીલા લલુતા લાલની લાગેલી અહીં તહીં ચાલતી
મન મોતી સોંપ્યું લાલને તે નહી બીજને આવતી
પ્રમી ખરા જો માહરા બંસી હતા તો આવજો
છોડી શરીર સ્થુત આપનું ધરી સુદમ સુખમાં મહાલજો

બહાર ખામર.

નીચે લખેલાં પુસ્તકો શ્રી દેશી નાટક કંપની લી.
ટે.નો મુકામ જ્યાં હોય ત્યાંથી રોકડી કીમતથી મંગા
લેવાં વેલ્યુપેબલ અથવા નોટપેડ કાગળ લેવામાં આવશે નહિ

રમાદેવી	(આવૃત્તી બીજી) ૦-૨-૦
ઉજ્જેણી માને સોમનાથનો ઘેરો.	„ ત્રીજી) ૦-૨-૦
તારા—મુંઢરી.	„ ત્રીજી) ૦-૨-૦
શારદા.	„ ત્રીજી) ૦-૨-૦
લવ—કુશ.	„ બીજી) ૦-૨-૦
મનુ-મણી.	„ બીજી) ૦-૨-૦
શીલા	„ પહેલી) ૦-૨-૦
હનુમંત	(છપાય છે) ૦-૨-૦
કમળા-લક્ષ્મી.	(છપાય છે) ૦-૨-૦

શ્રી દેશી નાટક કંપની લીમીટેડ.

અમદાવાદ.

